

Muhasebe Etiği Üzerine Yazılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Mustafa İlker ORMAN^{1*}, Gökhan DİNÇ², Harun ÖĞÜNÇ³

¹ PhD Student, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Social Sciences Institute, Accounting and Financial Management, Burdur, Türkiye.

² PhD Student, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Social Sciences Institute, Accounting and Financial Management, Burdur, Türkiye.

³ Assoc. Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Zeliha Tolunay School of Applied Technology and Business Administration, Department of Accounting and Financial Management, Burdur, Türkiye.

Geliş Tarihi/Received: 27.03.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 28.07.2025

Doi:10.31200/makuubd.1666808
Araştırma Makalesi/Research Article

ÖZET

Bu çalışmada muhasebe etiği üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda Dergipark platformunda belirli kelimeler kullanılarak tarama gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre ilk makalenin 1997 yılında ve en fazla makalenin 2018 yılında yayımlandığı belirlenmiştir. En fazla yayının Muhasebe Bilim Dünyası Dergisinde ve en fazla etik veya ahlak terimlerinin anahtar kelime olarak kullanıldığı görülmüştür. Makale başına düşen yazar sayısı en fazla 2015 yılında olup en fazla yayının Doktor Öğretim Üyesi unvanına sahip yazarlar tarafından yapıldığı belirlenmiştir. Araştırma makalesi sayısının oldukça fazla olduğu ve araştırmaların en fazla meslek mensupları üzerinde uygulandığı tespit edilmiştir. En fazla araştırmanın Antalya ilinde gerçekleştirildiği; analizlerde ise t-testi ve ANOVA uygulandığı ve SPSS kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Etiği, Bibliyometrik Analiz.

Bibliometric Review of Scholarly Articles on Accounting Ethics

ABSTRACT

This study aims to conduct a bibliometric analysis of academic research on accounting ethics. In this context, a search was conducted on the Dergipark platform using specific keywords. According to the findings, the first article was published in 1997, while the highest number of articles was published in 2018. It was observed that the highest number of publications appeared

in the Journal of Accounting Science World, and that the terms 'ethics' or 'morality' were most frequently used as keywords. The highest average number of authors per article was recorded in 2015, and it was determined that most of the publications were authored by individuals holding the title of Assistant Professor. The findings revealed that the number of research articles was considerably high and that the studies were mostly conducted on professional accountants. The majority of the research was carried out in the province of Antalya; t-tests and ANOVA were commonly employed in the analyses, and SPSS was the statistical software most frequently used.

Keywords: Accounting, Accounting Ethics, Bibliometric Analysis.

1. GİRİŞ

İş hayatının en önemli sorunlarından biri, etik ilkelerinin uygulanmasında yaşanan eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyler daha fazla kazanç elde etmek veya işlerindeki engelleri ortadan kaldırmak gibi çeşitli nedenlerle etik dışı davranışlara yönelebilmektedir. Konuya meslek etiği bağlamında yaklaştığımızda ise meslek mensuplarını bağlayan etik düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Meslek Ahlak Kuralları ile İlgili Mecburi Meslek Kararı etik uygulamalar açısından muhasebe meslek mensuplarını bağlayıcı özelliğe sahiptir. Muhasebe mesleği işletmeler ile devlet arasında köprü vazifesi gören bir niteliğe sahip olması nedeniyle meslek mensuplarının faaliyetlerini bu bilinçle yerine getirmeleri gerekmektedir. Çünkü muhasebe faaliyetleri kapsamında yapılan işlemler toplumun tamamını ilgilendiren ve etkileyen bir özelliğe sahiptir.

Bu çalışmada muhasebe etiği üzerine yapılmış akademik çalışmalar bibliyometrik açıdan incelenmiştir. Bibliyometri, bilimsel çalışmaların yazar, konu, atıf durumu gibi verilerin istatistiki olarak incelenmesini ve bu kapsamda elde edilen sonuçların belirli bir disipline ilişkin genel yapının ortaya koyulmasını mümkün kılmaktadır (Zan, 2012, s.15). Araştırma kapsamında öncelikle literatür taraması gerçekleştirilmiş olup mevcut çalışmaların görünümü ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Ardından muhasebe etiği üzerine yapılan çalışmaların yıllar içerisindeki gelişimi incelenmiş ve bu alanda yapılabilecek çalışmalara ilişkin bir görünüm ortaya koyulmuştur.

2. ETİK VE MUHASEBE MESLEK ETİĞİ

Etik sözcüğü, köken olarak eski Yunanca *ethos* kelimesinden türemiştir. *Ethika* kelimesi ise *ethos* sözcüğünün çoğulu olan *ethe* ile bağlantılı olup “ethe’ye ilişkin konular” anlamını taşımaktadır. *Ethe*, eski anlamıyla “canlı bir varlığa ait mekân; sığınılan veya sürekli gidilen yer” anlamına gelmektedir (Bezirci vd., 2015, ss.387).

Etik kavramı ve etikle ilgili çalışmalar yaklaşık olarak 2500 yıl öncesinde başlamasına rağmen sosyal ve mesleki hayattaki yeri ve etkileri günümüzde daha fazla hissedilmeye başlamıştır. Bunun yanında etik kavramından sıkça bahsedilmesine rağmen genel olarak çerçeve tanımı bulunmamaktadır (Buyruk Akbaba, 2018, s.765). Kavramsal olarak etik, neyin doğru neyin yanlış olduğunu ifade etmektedir. İnsanın hayattaki gerçek amacını sorgulamakta, ahlaklı, erdemli bir yaşamın sahip olması gereken nitelikleri irdellemektedir. Doğruluk, dürüstlük, adalet, sadakat, sözünde durma, yardımseverlik, saygı ve sorumluluk gibi değerler, etik anlayışın temel unsurları arasında yer almaktadır (Özdemir vd., 2022, ss.166).

Etik kavramı, meslek etiği olarak irdelendiğinde ise meslek mensuplarını bireysel eğilimlerden daha öncelikli olarak, meslek kuruluşları tarafından belirlenen kurallar ve ilkeler çerçevesinde davranmaya yönlendiren ve buna zorlayan bir ilkeler bütünüdür. Meslek etiği, mesleği icra edenlerin toplum yararını ön planda tutmalarını ve bu sayede, dünyanın her yerindeki meslek mensuplarının ortak davranış kurallarına uymasını sağlamaktadır (Gür, 2018, s.378). Genel kabul görmüş etik ilkelere ilaveten, mesleklerin kendine has nitelikleri doğrultusunda, meslek mensuplarının uyması gereken özel etik ilkeler de bulunmaktadır. Bütün mesleklerin çeşitliliği göz önüne alındığında, tüm meslek gruplarını kapsayacak ortak etik ilkeler belirlemek oldukça zordur. Bu sebeple, her meslek grubunun kendine özgü şartları, o mesleğin etik ilkelerinin oluşturulmasında belirleyici bir rol oynamaktadır (Sönmez vd., 2021, ss.84). Her mesleğin gerekliliklerini yerine getirebilmesi için meslek mensuplarının bir dizi kişisel, mesleki ve ahlaki niteliklere sahip olmaları zorunludur. Bu niteliklerin kazanılması, sadece meslek mensubunun bireysel başarısını değil, aynı zamanda mesleğin genel gelişimini ve itibarını da olumlu yönde etkilemektedir (Sakarya vd., 2010, ss.58).

Muhasebe meslek etiği, muhasebe meslek mensuplarının, faaliyetlerini yürütürken veya herhangi bir nedenle mesleki faaliyette bulunmadıkları dönemlerde yalnızca yasalara uygun işlem yapmakla yetinmeyip, aynı zamanda toplumun değer yargılarına da özen göstermelerini gerektirir. Bu bağlamda, güvenilir bilgilerin topluma sunulması ve müşteriler, toplum,

meslektaşlar ve ilgili meslek kuruluşlarıyla ilişkilerde uyulması gereken kurallar bütünü olarak ifade edilebilir (Daştan, 2009, s.285).

Ülkemizde, uluslararası kuruluşlara paralel olarak muhasebe meslek etiği konusunda bazı çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar kapsamında 1989 yılında 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu yayımlanmıştır. Bu Kanun ile işletmelerde faaliyetlerin ve işlemlerin sağlıklı ve güvenilir bir şekilde yürütülmesi, faaliyet sonuçlarının ilgili mevzuat çerçevesinde denetlenmesi ve değerlendirilmesi, gerçek durumun tarafsız bir şekilde ortaya çıkarılması ve yüksek mesleki standartların gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. 2001 yılında, 24557 sayılı Resmi Gazete’de "Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Meslek Ahlak Kuralları ile İlgili Mecburi Meslek Kararı" yayımlanmıştır. Bu karar, muhasebe mesleği ile ilgili etik kuralları detaylı bir şekilde ortaya koymuştur (Sönmez vd., 2021, ss.85). Muhasebe mesleğinde etik davranışı belirleyen beş temel faktör bulunmaktadır ve bunlar aşağıda belirtilmiştir (Buyruk Akbaba, 2018, s.765):

1. Dürüstlük: Meslek mensuplarının tüm mesleki ve iş ilişkilerinde doğru sözlü ve dürüst davranmalarınıdır.

2. Tarafsızlık: Yanlı ya da önyargılı davranmamak; üçüncü kişilerin haksız ve uygunsuz baskılarının meslek mensubunun mesleki kararlarını etkilemesine veya engellemesine izin vermemektir.

3. Mesleki Yeterlilik ve Özen: Mesleki görevlerin yerine getirilmesinde gerekli bilgi, beceri ve dikkatle hareket etmektir.

4. Gizlilik: Mesleki bilgiler ve verilerin izinsiz şekilde açıklanmasını önlemek, bunları yalnızca yasal zorunluluklar veya yetkili bir otoritenin talebi doğrultusunda paylaşmaktır.

5. Mesleki Davranış: Meslek standartlarına ve toplumun meslekten beklentilerine uygun şekilde hareket etmektir.

Muhasebe etiği kapsamında yapılan açıklamalardan sonra aşağıda bu alanda yapılan akademik çalışmalara ilişkin literatür taramasına yer verilmiştir.

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Muhasebe alanında daha önce yapılmış bibliyometrik analizler ve muhasebe etiği üzerine yapılan akademik çalışmalar incelenmiş ve bu çalışmalara ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir. Yapılan literatür araştırması sonucunda bu çalışmanın amacına benzer çalışmaların yer aldığı, ancak araştırmanın kapsamı, elde edilen veriler ve verilerin elde edilme yöntemi açısından farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir.

3.1. Meslek Mensuplarına Yönelik Yapılan Çalışmalar:

Tuğay ve Kılıç (2017) çalışmasında etik sözleşme algısının modellenmesi ve kuramsal yapısının ortaya çıkarılması amacıyla Antalya, Burdur ve Isparta illerindeki meslek odalarına bağlı olan meslek mensuplarına anket formu uygulamıştır. Çalışma kapsamında elde edilen veriler doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Çalışma sonucunda ise kuramsal yapıların etik yeterlilik ve özen, etik duyarlılık ve etik davranış konularıyla ilişkilerinin olduğu saptanmıştır.

Yalçın (2019) tarafından yapılan çalışmada meslek adına düzenleyici otorite olan birlik ve odalar belirlenen ve uyulması esas olunan etik ilkelerin meslek mensupları üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi amacıyla muhasebe dersi alan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümü öğrencilerine anket formu uygulanmıştır. Çalışma kapsamında t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri uygulanmıştır. Katılımcıların büyük oranda mezuniyetleri sonrasında meslek stajını başlatmayı ve zor bir süreçte olsa mesleki unvanlarını ve meslek ruhsatlarını almayı istedikleri, eğitim seviyesinin artması ile etik bilincinin artması arasında doğru orantı olduğu, çalışma sonucunda ulaşılan bilgilerdir.

Çıtak ve Baskan (2020) tarafından yapılan çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Muhasebe pratiğinde yer alan uygulamalardaki elektronik gelişimlerin meslek etiğine etkisi araştırılmıştır. Kırıkkale ilinde bulunan meslek mensupları anket uygulamasına dahil edilmiştir. Bu ilde yer alan meslek mensuplarının görüşleri saptanmıştır. Pratikteki muhasebe uygulamalarındaki elektronik gelişmeler ile muhasebe meslek etiği kavramsal çerçeve olarak incelenmiştir. Uygulanan anket ile elde edilen veriler faktör analizi vasıtasıyla yorumlanmıştır.

Pehlivan ve Koç (2020) tarafından yapılan çalışma kapsamında muhasebe meslek mensuplarının hile ve etik değerlere karşı algı düzeyleri, bakışları ve düşüncelerinin tespit

edilmesi amacıyla nicel araştırma yapılmıştır. Bu kapsamda 393 meslek mensubuna anket formu uygulanmıştır. T-testi ve ANOVA vasıtasıyla analiz gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda ise etik değer anlayışının hileye yönelme eğilimine etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akbey ve Koçyiğit (2022) çalışmasında Ankara’da bağımsız olarak faaliyette bulunan meslek mensuplarının etik algılarının tespit edilmesi ve etik dışı davranmaya sebep olan etkenlerin neler olduğunun saptanması amaçlanmıştır. Çalışmada anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. Çalışma sonucunda daha fazla müşteriye sahip olma çabası, müşteri defteri kaybetmeme isteği ile mesleki tecrübe eksikliği etik dışı davranışlara yönelme sebeplerinin en başında yer almaktadır.

Altınbay (2022) çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının etik iklim algısı ve iş gören performansı ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için çalışma kapsamında Kütahya ilinde yer alan 351 bağımsız meslek mensubundan 205’ine anket yöntemi ile ulaşılarak araştırmanın uygulama bölümü regresyon ve korelasyon analizleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda amaçlanan ilişkinin boyutları tespit edilmiştir. Etik iklim algısının iş gören performansı ile iş doyumunu arasında oldukça yüksek ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Ada (2023) çalışmasında muhasebe meslek mensubu ve çalışanlarının sahip oldukları profesyonellik algılarının karşı karşıya kaldıkları etik anlamda muallak olmayan sorunların çözümünde ne düzeyde bir etkiye sahip olduğunu saptamayı amaçlanmıştır. Ayrıca etik ikilem içeren konuların neler olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Karaman ilinde bulunan 102 meslek mensubuna anket tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırma kapsamında ANOVA testi kullanılarak veriler test edilmiştir. Çalışma sonucunda ise muhasebede profesyonellik ile etik ikilem arasında olumsuz yönlü ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca etik ikilemin eğitim düzeyi ve unvan açısından farklılık gösterdiği muhasebede profesyonellik kavramının da deneyim ve çalışma şekli anlamında farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Güneş ve Yalçın (2023) çalışmalarında etik durum ölçeği kullanarak İstanbul’da faaliyet gösteren meslek mensuplarının etik değer yaklaşımlarını idealizm ve görecelik ölçütleri sınırında ölçmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular neticesinde idealizm ile görecelik kavramları arasında ters orantının olduğu anlaşılmıştır. Bu ters orantının

olduğu meslek mensuplarının başkalarına zarar verebilecek davranışlardan imtina eden ve etik değerlere ve davranışlara yüksek duyarlılık gösteren kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Tanç (2023) tarafından yapılan çalışmada muhasebe meslek mensuplarının etik yargıları ile işletmelerin kurumsal etik değerleri arasındaki ilişki ve etki araştırılmıştır. Araştırma, Kayseri ilinde bulunan bağımlı çalışan 271 meslek mensubuna anket yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda ise kurumsal etik değerler ile kişisel etik yargılar arasında doğru orantılı bir ilişki ve etkinin olduğu, işletmedeki sahip olunan mevki ve cinsiyet ile kişisel etik yargılar arasında da oldukça yüksek düzeyde bir orantının olduğu tespit edilmiştir.

Gül ve Özdemir (2023) tarafından yapılan çalışmada muhasebe meslek mensuplarının etik yargılara ilişkin düşünceleri ve meslek mensuplarının etik dışı davranışlara yönelme sebeplerinin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Elazığ'da bulunan muhasebe meslek mensupları hakkında anket yöntemi ile veriler toplanmış ve değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda muhasebe meslek mensubunun yaşı ile mükellef baskısı sonucu etik dışı davranışlara yönelme eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Genç meslek mensupları olarak nitelendirilebilecek 22-45 yaş aralığındaki meslek mensuplarının mükellef baskısı neticesinde etik olmayan davranışlara yönelme eğiliminin fazla olduğu tespit edilmiştir.

3.2. Farklı Eğitim Kademelerinde Muhasebe Eğitimi Almış Öğrencilere Yönelik Yapılan Çalışmalar:

Yücenurşen, Duman ve Polat (2017) çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının ve muhasebe dersi alan üniversite öğrencilerinin etik davranışlarını değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Çalışma kapsamında Aksaray Üniversitesi Ortaköy Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe eğitimi gören öğrenciler araştırma evreni olarak seçilmiştir. Bu öğrencilerin etik davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla çeşitli senaryolar (örnek olaylar) verilmiştir. Bu yöntem ile muhasebe eğitimi alan öğrencilerin ve meslek mensuplarının etik davranışlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Arslan, Gökoğlan ve Bulut (2018) tarafından yapılan çalışmada Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile İşletme Yönetimi öğrencilerinin muhasebe meslek etiği algılarının seviyesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında anket formu kullanılmıştır. Çalışma sonucunda ise meslek mensuplarının etik ilke

ve kurallarına yeterli önemi vermedikleri ve mesleki etik ilke ve kurallarının uygulanmasında da öğrencilerin kararlılık seviyelerinin oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir.

Karavardar ve Karabulut (2019) Giresun Üniversitesi'nde öğrenim gören muhasebe dersi almış öğrenciler üzerinde etik anlayışı, etik ikilem ve etik karar alma konularındaki farkındalık seviyelerinin incelenmesi amacıyla çalışma yapılmıştır. Çalışma dâhilinde ilk olarak etik ve ahlak konularına ilişkin genel kavramlara dikkat çekilmiştir. Sonrasında ise muhasebe eğitiminde etik değerlerin önemi ile bu alanda daha önce yapılan çalışmalar ele alınmıştır.

Şendurur (2020) çalışmasında muhasebe meslek mensupları tarafından uyulması zorunlu olan meslek etiği ilkelerine ilişkin muhasebe dersi alan öğrencilerin algı seviyelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma kapsamında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin öğrencileri arasında çeşitli muhasebe dersi alan 198 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır. Eğitimleri esnasında muhasebe dersi gören öğrencilerin etik kavramını algılamalarına ilişkin analiz yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda ise Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde muhasebe dersi gören öğrencilerin, muhasebe meslek mensuplarının etik çerçevesinde dürüstlük ve şeffaflık boyutunu daha fazla ihlal ettiklerini düşündükleri tespit edilmiştir.

Özcan ve Akyel (2020) çalışmasında muhasebe ve finansman eğitimi alan lise öğrencileri ile bu eğitimi almayan öğrenciler arasında vergi algısı, vergi bilinci ve vergi ahlakı konularındaki farklılıkları ortaya koymayı amaçlamışlardır. Çalışma dâhilinde yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada vergi algısı, vergi bilinci ve vergi ahlakı konularında farklılıkları tespit etmek amacıyla farklılık analizleri uygulanmıştır. Lise programı kapsamında verilen muhasebe ve finansman derslerinin vergi ahlakı, vergi algısı ve vergi bilinci gibi niteliklerin oluşmasına yeterli düzeyde katkılarının olmadığı ve bu dersleri alan ile almayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şen ve Gülmez (2021) çalışmalarında İstanbul ilinde lise, lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğrenimlerine devam eden meslek mensubu aday öğrencilerin muhasebe meslek etiği algılarını ve etik algıları ile etik eğitim almaları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla anket tekniği kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi testleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda muhasebe meslek mensubu adaylarının eğitimleri boyunca etik algılarının nasıl olacağı ve ne şekilde yönlendirileceği hususunda önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Tekin ve Kutluk (2021) tarafından yapılan çalışmada Akdeniz Üniversitesi İİBF İşletme bölümü öğrencileri ile yüksek lisans öğrencilerinin etik algılarını ve etik davranış niyetlerinin cinsiyet, eğitim düzeyi ve etik dersi alıp almama gibi değişkenler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Anket uygulanan araştırmanın sonucunda ise cinsiyet değişkeni özelinde kadın ve erkek öğrenciler için etiğin önemi ile muhasebe eğitiminde etiğin önemi arasında anlamlı bir farklılığın olmadığına ulaşılmış olmakla birlikte yüksek lisans düzeyindeki öğrencilerin lisans öğrencilerine nazaran etik kavramını daha fazla dikkate aldıkları görülmüştür.

3.3. Diğer Çalışmalar

Yenisu ve Tanç (2021) tarafından yapılan çalışmada Türkiye'deki muhasebe çalışanlarının etik algısına ilişkin düşüncelerini ve yaklaşımlarını literatür araştırması ile incelemek ve etik algısının seviyesinin yükseltilmesi ile etik ikilemlerin azaltılmasına ilişkin öneriler sunmak amaçlanmıştır. Tanımlayıcı analiz yöntemi kullanılan bu çalışmada konunun daha da anlaşılabilirlik kazanması adına destek olabilecek kuramsal bir model tavsiye edilmiştir.

Öz vd. (2023) tarafından yapılan çalışmada sağlık kurumlarında görevli muhasebe personellerinin etik anlayışlarının iç müşterilere sundukları hizmetin kalitesi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında 14 kişi ile görüşme yapılmıştır. Personelin etik kurallara riayet ettiği belirlenmiş ve etik davranma kavramına bağlı olarak hizmet içi eğitimler verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karyağdı ve Gökoğlan (2023) tarafından yapılan çalışmada muhasebe meslek etiği alanında yapılan akademik çalışmaların incelenmesi ve alana katkılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu bu çalışma dâhilinde muhasebe meslek etiği kapsamında 2000 ile 2022 yılları arasında yayımlanan 268 adet makale incelenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ise muhasebe meslek etiğine yönelik çalışmaların günümüze doğru gelindikçe azaldığı, etik kavramının muhasebe eğitiminde çok fazla kullanıldığı ve muhasebe meslek etiğinde en fazla çalışmanın 2021 yılında yapıldığı tespit edilmiş.

3.4. Muhasebe Alanında Yapılmış Bibliyometrik Analizler

Gürbüz, Kıymık ve Bitlisli (2021) tarafından muhasebe eğitimi konusunda yapılan çalışmada Muhasebe alanında ve özellikle muhasebe sistemlerinin küresel olarak uyumlaştırılması konusunda yapılan çalışmalar ve yasal düzenlemelerin zaman içinde değişime

uğradığı; adli muhasebe, entegre raporlama gibi konuların gündeme gelmesinin öğretim yöntemlerinde değişikliğe neden olduğu belirtilmiştir. Muhasebe alanında meydana gelen bu değişimlerin, muhasebe eğitimiyle ilgili akademik çalışmaların dönemler itibariyle etkilediği ve bu gelişmelerin muhasebe eğitimi alanında yapılan çalışmaların sayısını ve niteliğini etkilediği tespit edilmiştir.

Oral (2021) tarafından yapılan muhasebe eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik olarak incelenmesini amaçlayan çalışmada 119 adet lisansüstü tez yazıldığı ve bu çalışmalardan 115'inin Türkçe, 4'ünün ise İngilizce yazıldığı ve istatistiki yöntemlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre muhasebe eğitimi alanında az miktarda lisansüstü tez olduğu öğrencilerin muhasebe eğitimi konusunu da tez hazırlarken dikkate almaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bardakçioğlu (2021) tarafından yapılan çalışmada ön lisans düzeyinde muhasebe eğitimi üzerine gerçekleştirilen akademik çalışmalar bibliyometrik olarak incelenmiştir. Bu kapsamda, 2004-2020 yılları arasında yayımlanmış ve ön lisans muhasebe eğitimi ile ön lisans muhasebe öğrencilerini konu alan toplam 102 makale incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, muhasebe eğitimi alanında yayımlanan makale sayısının yıllar içerisinde artış gösterdiğini, makalelerin %30'u yalnızca üç dergide yayımlanmış olup, geri kalan büyük bir kısmı ise farklı dergilerde tek makale olarak yer verildiği, çalışmalarda anahtar kelime kullanımında belirgin bir standardizasyonun bulunmadığı görülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen yayınların %76'sının çok yazarlı olduğu ve yazarların %82'sinin yalnızca bir makalesinin bulunduğu görülmüştür. Ayrıca, çok yazarlı çalışmalarda yazarların genellikle aynı kuruma mensup olduğu ve farklı kurumlarda çalışanların arasında iş birliğinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Atasel ve Şeker (2024) tarafından yapılan çalışmada, 1955-2024 yılları arasında SCOPUS veri tabanında yer alan muhasebe tarihi ile ilgili yayınlar bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; yayın sayılarında özellikle 1990'lı yıllardan itibaren bir artış eğiliminin başladığını, 2000'li yıllarda ise bu artışın daha düzenli bir şekilde devam ettiğini ortaya koymaktadır. Literatüre en fazla katkıda bulunan ülkeler arasında Birleşik Krallık, Avustralya ve Amerika Birleşik Devletlerinin Yayın sayısı bakımından öne çıkan üniversiteler arasında Cardiff Business School ilk sırada yer aldığı görülmüştür.

4. METODOLOJİ

Bu çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemine ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı, muhasebe etiği üzerine yapılan akademik çalışmaların incelenmesi ve bu kapsamda yayımlanan makalelerde kullanılan anahtar kelimeler, yazarların unvanları, tez veya bildiriden türetme, araştırma makalesi olma, araştırmanın kapsamı, veri toplama tekniği, kullanılan analiz ve testler ile paket programlar ve toplam kaynak sayısı açısından makalelerin yıllar içerisindeki değişiminin ortaya koyulmasıdır.

Araştırmanın sadece Dergipark platformunda yer alan makaleleri incelemesi ve belirli kelime veya terimlerle taramanın yapılması çalışmanın kısıtlarını oluşturmaktadır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kapsamında Dergipark'ta yer alan makaleler incelenmiştir. Bu amaçla arama kısıtları belirlenmiş olup makale başlığında “etik, ahlak, muhasebe, SMMM ve yeminli” ifadelerinin geçme durumu incelenmiştir. Başlıkta etik kelimesinin “etiği, etiğini” vb., ahlak kelimesinin “ahlakı, ahlakına” vb., muhasebe kelimesinin ise “muhasebede, muhasebenin” vb. ifade edilmesi durumunda arama sonuçlarının eksik çıkması nedeniyle “eti*”, “ahla*” ve “muhasebe*” olarak arama yapılmıştır. Bu kapsamda başlıklarda **eti* AND muhasebe***, **eti* AND SMMM**, **eti* AND yeminli**, **ahla* AND muhasebe**, **ahla* AND SMMM**, **ahla* AND yeminli** olarak arama gerçekleştirilmiştir. Yapılan tarama sonucunda 137 makalenin muhasebe etiği kapsamına girdiği belirlenmiştir.

Belirlenen 137 makaleye ait veriler, detaylı şekilde incelenmiş ve Microsoft Excel programından yararlanılarak 11 kategoride veri setine ulaşılmıştır. Oluşturulan veri setinden elde edilen bulgular tablo ve şekillerden faydalanarak analiz edilmiştir.

5. BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

5.1. Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

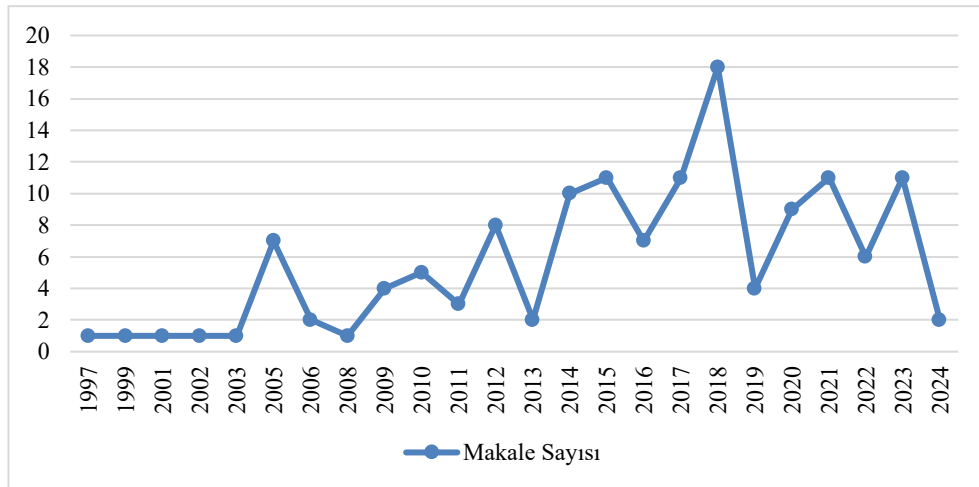
Dergipark platformunda yer alan dergilerde muhasebe etiği alanında toplam 137 makale yayımlanmış olup bu makalelerin yıllara göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı

Yayın Yılı	Makale Sayısı	Yayın Yılı	Makale Sayısı	Yayın Yılı	Makale Sayısı
1997	1	2009	4	2017	11
1999	1	2010	5	2018	18
2001	1	2011	3	2019	4
2002	1	2012	8	2020	9
2003	1	2013	2	2021	11
2005	7	2014	10	2022	6
2006	2	2015	11	2023	11
2008	1	2016	7	2024	2

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Makalelerin yıllara göre dağılımındaki değişimin daha net görünmesi amacıyla Şekil 1 oluşturulmuştur.

Şekil 1: Muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı

Muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında ilk çalışmanın 1997 yılında yapıldığı ve özellikle 2014-2018 yılları arasındaki artış eğilimi dikkat çekmektedir. 2014 yılından sonra ortaya çıkan bu artışın, söz konusu yılda 28954 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliği ile ilgili olduğu söylenebilir. Etik alanında yapılan düzenlemeler akademik literatüre’de yansımış ve seyirini etkilemiştir. Yapılan düzenlemeler, meslek

mensuplarının etik sorumluluklarını belirlemek ve mesleki standartları geliştirmek amacıyla yıllar içinde yapılmıştır. Bu bağlamda 2007 yılında yayımlanarak yürürlüğe giren ve kapsamlı bir düzenleme olan Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Mesleki Faaliyetlerinde Uyacakları Etik İlkeler Hakkında Yönetmelik ve bu yönetmeliği takip eden çeşitli düzenlemelerle birlikte muhasebe etiği alanında yasal zeminin güçlendirilmesinin yapılan akademik çalışmalara da yansdığı görülmektedir.

5.2. Makalelerin Dergilere Göre Dağılımı

Muhasebe etiği alanındaki makalelerin toplam 77 farklı dergide yayımlandığı belirlenmiş olup 62 dergide bu alanda sadece birer makaleye yer verildiği tespit edilmiştir. Muhasebe etiği alanında en az 2 makale yayımlayan dergilerin dağılımı ise Tablo 2’de verilmiştir. Söz konusu tabloda oran hesaplanırken toplam makale sayısı olan 137 makale dikkate alınmıştır.

Tablo 2. Makalelerin dergilerdeki dağılımı

Sıra	Dergi Adı	Dergideki Makale Sayısı	Oran(%)
1	Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi	16	12
2	Muhasebe ve Finansman Dergisi	13	9
3	Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi	9	7
4	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi	8	6
5	Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi	4	3
6	Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi	4	3
7	Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	3	2
8	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	3	2
9	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu Dergisi	3	2
10	Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi	2	1
11	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	2	1
12	Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2	1
13	Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	1
14	Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	2	1
15	Öneri Dergisi	2	1

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 2 incelendiğinde 15 farklı dergide en az 2 makalenin muhasebe etiği alanında yayımlandığı görülmektedir. Muhasebe etiği alanında en fazla makalenin Muhasebe Bilim Dünyası Dergisinde (16 adet), ardından Muhasebe ve Finansman Dergisinde (13 adet), Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisinde (9 adet) ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisinde (8 adet) yayımlandığı görülmektedir. Bu dört dergide muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerin payı ise toplamda %34 gibi büyük bir oranı temsil etmektedir.

5.3. Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımı

Muhasebe etiği alanında yayımlanan toplam 137 makalede 495 anahtar kelime kullanılmış olup 4 makalede ise anahtar kelime kullanılmadığı belirlenmiştir. Benzer nitelikteki anahtar kelimeler birleştirilerek bir sınıflandırma yapılmış ve Tablo 3'te sunulmuştur. Bu tabloda, makalelerde kullanılan 10 ve üzeri sayıya sahip anahtar kelimelere ait sayı ve oran bilgileri gösterilmiştir. Oran hesaplanırken toplam 495 anahtar kelime dikkate alınmıştır.

Tablo 3. Anahtar kelimelerin dağılımı

Anahtar Kelimeler	Sayı	Oran (%)
Etik/Ahlak	138	28
Meslek Etiği	86	17
Muhasebe	37	7
Muhasebe Mesleği	24	5
Muhasebe Etiği	20	4
Muhasebe Meslek Mensubu	20	4
Vergi Ahlakı/Bilinci/Algısı/Hukuku/Uyumu	17	3
Hata/Hile	10	2

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 3 incelendiğinde en fazla etik veya ahlak kelimelerinin anahtar kelime olarak kullanıldığı görülmektedir. Bunun ardından meslek etiği ve sonrasında muhasebe anahtar kelimeleri gelmektedir. Söz konusu üç anahtar kelimenin payı ise toplamda %52 gibi büyük bir oranı temsil etmektedir.

5.4. Tezden veya Bildiriden Dönüştürülen Makalelerin Dağılımı

Muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerin tezden veya bildiriden dönüştürülme durumu incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 4'te sunulmuştur. 2012 yılından önce bu alanda yayımlanan makalelerde tezden veya bildiriden dönüştürülen makale bulunmadığı belirlenmiştir. Tablo 4'e göre muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerden altı tanesi tezden, beş tanesi ise bildiriden dönüştürülerek oluşturulmuştur.

Tablo 4. Tezden veya bildiriden dönüştürülen makale sayıları

Makalenin Yayın Yılı	Tezden Dönüştürülen Makale Sayısı	Bildiriden Dönüştürülen Makale Sayısı
2012		1
2018		3
2018	1	
2019	1	
2020		1
2022	2	
2023	1	
2024	1	
Toplam	6	5

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Araştırma sonucuna göre lisansüstü tezlerden çevrilen bildiri veya makalelerin sınırlı kaldığı, muhasebe etiği alanında lisansüstü çalışmaların görece olarak az olduğu görülmektedir.

5.5. Yararlanılan Kaynak Sayısına Göre Dağılım

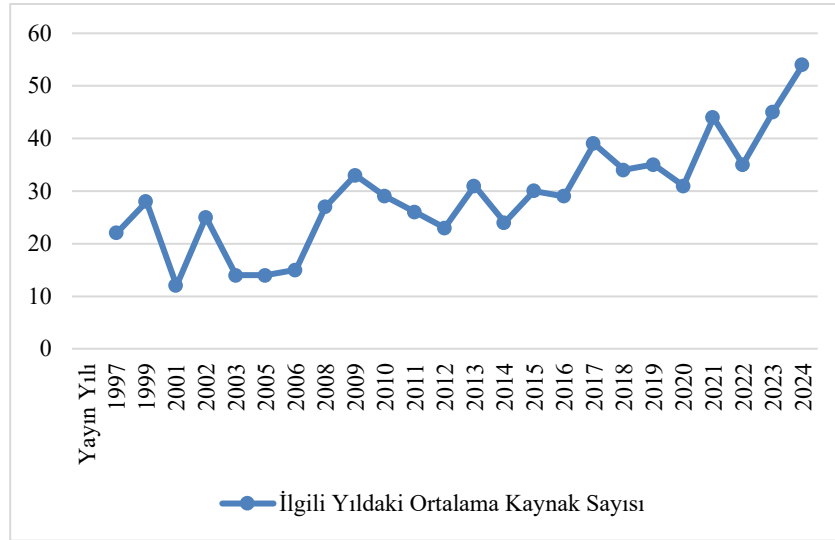
Muhasebe etiği alanında yapılan çalışmalarda yararlanılan kaynak sayıları incelenmiş olup elde edilen bulgular Tablo 5’de sunulmuştur. Ayrıca tüm yıllar dikkate alınarak ortalama kaynak sayısının 32 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Ortalama kaynak sayılarının dağılımı

Makalenin Yayın Yılı	Ortalama Kaynak Sayısı	Makalenin Yayın Yılı	Ortalama Kaynak Sayısı	Makalenin Yayın Yılı	Ortalama Kaynak Sayısı
2024	54	2020	31	2002	25
2023	45	2013	31	2014	24
2021	44	2015	30	2012	23
2017	39	2016	29	1997	22
2022	35	2010	29	2006	15
2019	35	1999	28	2005	14
2018	34	2008	27	2003	14
2009	33	2011	26	2001	12

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 5 incelendiğinde ortalama kaynak sayıları açısından 54 kaynakla 2024 yılı ilk sırada yer almaktadır. Yıllar itibariyle ortalama kaynak sayılarındaki değişim ise Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 2: Ortalama kaynak sayılarındaki değişimi

Şekil 2 incelendiğinde ortalama kaynak sayısının genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Ayrıca 2016 yılından sonra 2020 yılı haricinde genel kaynak ortalaması olan 32'nin üzerinde yıllık ortalama kaynak kullanımı dikkat çekmektedir. Bunun yanında tabloda ve grafikte gösterilmemekle birlikte en az kaynak sayısı 5 ve 7 kaynak ile 2005 yılında yayımlanan iki makaleye aittir. En fazla kaynak kullanan makale ise 124 kaynakla 2018 yılında yayımlanmıştır.

5.6. Makalelerdeki Yazar Sayısı ve Unvanların Dağılımı

Muhasebe etiği alanında yayımlanan makalelerdeki yazar sayıları yıllara göre ve yazarların unvanlarına göre sınıflandırılmış olup elde edilen bulgular Tablo 6'te sunulmuştur. Tablo 6 incelendiğinde 137 makalede toplam 269 yazarın yer aldığı, makale başına düşen yazar sayısı açısından en fazla sayının 2015 yılında ortaya çıktığı görülmektedir. Yazar unvanlarının yıllara göre dağılımına bakıldığında ise Prof. Dr. unvanlı yazar sayısının genel olarak diğer yazarlara göre düşük bir seviyede kaldığı, en çok yazar sayısının ise Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip yazarlara ait olduğu görülmekte olup ardından Doç. Dr. unvanına sahip yazarların geldiği belirlenmiştir.

Tablo 6. Makalelerdeki yazarların dağılımı

Yayın Yılı	Toplam Makale Sayısı	Toplam Yazar Sayısı	Ortalama Yazar Sayısı	Unvanlara Göre Yazarların Dağılımı					
				Prof. Dr.	Doç. Dr.	Dr. Öğr. Üyesi	Öğr. Gör. Okutman Arş. Gör.	Doktora Yüksek Lisans (Öğrencisi/Mezunu)	Unvan. Belirtmeyen
1997	1	1	1,0						1
1999	1	1	1,0			1			
2001	1	2	2,0			1	1		
2002	1	1	1,0			1			
2003	1	1	1,0	1					
2005	7	13	1,9			7	5		1
2006	2	5	2,5			3	1	1	
2008	1	1	1,0		1				
2009	4	7	1,8	1		1	5		
2010	5	11	2,2		2	3	3		3
2011	3	4	1,3	1		3			
2012	8	16	2,0	1	3	7	4		1
2013	2	4	2,0		2	1	1		
2014	10	23	2,3		6	6	6	1	4
2015	11	31	2,8		8	7	7	2	7
2016	7	13	1,9		4	3	3	1	2
2017	11	25	2,3	1	4	8	4	5	3
2018	18	35	1,9	3	4	14	3	5	6
2019	4	6	1,5		2	2	1	1	
2020	9	18	2,0		3	6	3	3	3
2021	11	20	1,8	3	3	3	2	7	2
2022	6	13	2,2	1	6		1	4	1
2023	11	17	1,5	1	4	8	1	1	2
2024	2	1	6,5			1			
Topl.	137	269		13	52	86	51	31	36

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Makale başına düşen yazar sayısına bakıldığında ise ortalama yazar sayısının en çok 2024 yılında olduğu, en az yazar sayısının ise 1997,1999, 2002, 2003,2008 yıllarında olduğu görülmektedir.

5.7. Makalelerin Türüne Göre Dağılımı

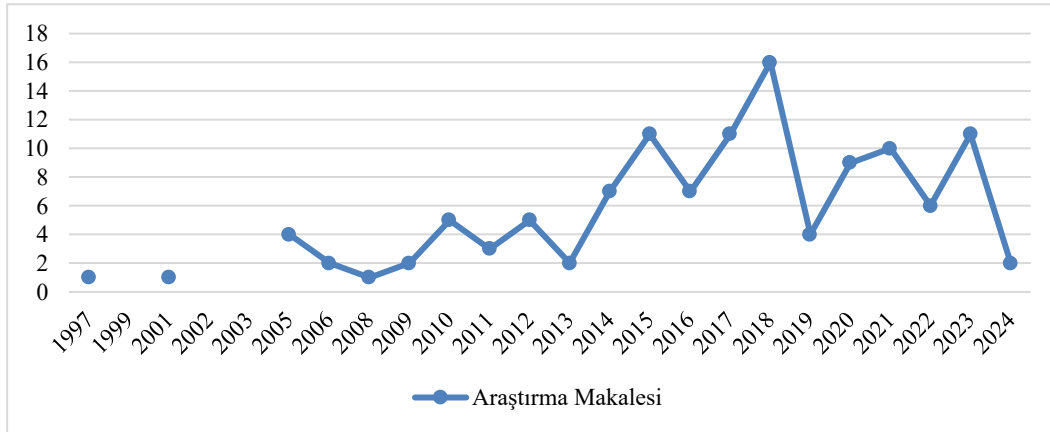
Muhasebe etiği alanında yayımlanan makaleler araştırma makalesi ve teorik makale olma durumuna göre incelenmiş olup toplam 120 çalışmanın araştırma makalesi kapsamında olduğu belirlenmiştir. Yıllara göre dağılım ise Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Makalelerin türüne göre dağılımı

Makalenin Yayın Yılı	Araştırma Makalesi	Teorik Makale	Makalenin Yayın Yılı	Araştırma Makalesi	Teorik Makale
1997	1		2013	2	
1999		1	2014	7	3
2001	1		2015	11	
2002		1	2016	7	
2003		1	2017	11	
2005	4	3	2018	16	2
2006	2		2019	4	
2008	1		2020	9	
2009	2	2	2021	10	1
2010	5		2022	6	
2011	3		2023	11	
2012	5	3	2024	2	
			Toplam	120	17

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Araştırma makalelerinin yıllara göre dağılımı ise grafik olarak aşağıda verilmiştir.

Şekil 3: Araştırma makalelerinin yıllara göre dağılımı

Tablo 7 ve Şekil 3 incelendiğinde muhasebe etiği alanında oldukça yüksek oranda araştırma makalesi yayımlandığı belirlenmiştir. Araştırma makalelerinin yıllar itibariyle dağılımına bakıldığında ise 16 makale ile en fazla 2018 yılında, bunun ardından ise 11 makale ile 2015, 2017 ve 2023 yıllarında muhasebe etiği alanında en fazla sayıda yayın yapıldığı görülmektedir. Dalgalı bir seyir izleyen grafikte 2024 yılında söz konusu alanda yayımlanan makale sayısının oldukça düşük düzeyde kalması dikkat çekmektedir.

5.8. Araştırma Makalelerinin Uygulandığı Örneklemelerin Dağılımı

Muhasebe etiği alanında yayımlanan araştırma makalelerinde anket veya görüşme yapılan çalışmalar incelenmiş ve bu kapsamdaki makalelerin örneklemeleri ele alınmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Makalelerin örneklemeine ait dağılım

Makalenin Yayın Yılı	SMMM veya YMM	Öğrenciler	SMMM Stajyerleri	İşletmeler	Vergi Dairesi Çalışanları	Muhasebe Meslek Odaları
1997		1				
2001	1					
2005	4					
2006				2		
2008	1					
2009	2	1				
2010	3	2				
2011	3					
2012	3	2				
2013	1		1			
2014	4	1	1	1		
2015	6	2	1	1		
2016	4	3				
2017	6	2		1	1	
2018	11	3	1			
2019	1	2				
2020	6	3				
2021	3	4	1			
2022	3	1	1			
2023	8					1
2024	1					
Toplam	71	27	6	5	1	1

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 8 incelendiğinde en fazla araştırmanın 71 makale ile SMMM veya YMM üzerine gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunun ardından ise 27 makale ile öğrenciler gelmektedir. Muhasebe meslek odaları ve vergi dairesi çalışanları üzerine yapılan çalışmaların sayısı ise söz konusu alanlarda yeni çalışmaların yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

5.9. Araştırmanın Yapıldığı Yerleşim Yerine Göre Dağılım

Muhasebe etiği alanında yapılan çalışmaların hangi illerde gerçekleştirildiği incelenmiş olup elde edilen bulgular Tablo 9’de sunulmuştur.

Tablo 9. Araştırmanın yapıldığı illerin dağılımı

Sıra No	İller	Sayılar	Sıra No	İller	Sayılar	Sıra No	İller	Sayılar
1	Antalya	14	20	Malatya	3	39	Artvin	1
2	Burdur	9	21	Zonguldak	3	40	Batman	1
3	İstanbul	9	22	Adana	2	41	Çankırı	1
4	Ankara	8	23	Afyonkarahisar	2	42	Denizli	1
5	Isparta	7	24	Ağrı	2	43	Diyarbakır	1
6	Balıkesir	5	25	Ardahan	2	44	Hatay	1
7	İzmir	5	26	Aydın	2	45	Kahramanmaraş	1
8	Kütahya	5	27	Bartın	2	46	Karabük	1
9	Konya	4	28	Bolu	2	47	Kastamonu	1
10	Aksaray	3	29	Eskişehir	2	48	Kırıkkale	1
11	Bingöl	3	30	Iğdır	2	49	Mersin	1
12	Bursa	3	31	Karaman	2	50	Ordu	1
13	Çorum	3	32	Muğla	2	51	Sakarya	1
14	Elazığ	3	33	Trabzon	2	52	Samsun	1
15	Erzurum	3	34	Uşak	2	53	Siirt	1
16	Giresun	3	35	Yalova	2	54	Sivas	1
17	Kars	3	36	Yozgat	2	55	Şanlıurfa	1
18	Kayseri	3	37	Adıyaman	1	56	Tunceli	1
19	Kocaeli	3	38	Amasya	1	57	Van	1

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 9 incelendiğinde toplam 57 ilde muhasebe etiği alanında çalışmanın yapıldığı ve bunlar içerisinde en fazla çalışmanın 14 araştırma ile Antalya ilinde yapıldığı belirlenmiştir. Bunun ardından 9 araştırma ile Burdur ve İstanbul illeri gelmektedir. Ayrıca toplam 21 ilde sadece birer araştırmanın yapıldığı görülmektedir.

5.10. Analizlerde Kullanılan İstatistik Test ve Analizlere Göre Dağılım

Muhasebe etiği alanında yapılan araştırma makalelerinde kullanılan istatistik test ve analiz yöntemleri incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. İstatistiki test ve analiz yöntemlerine göre dağılım

Makalenin Yayın yılı	Araştırma Makalesi Sayısı	Toplam Uygulanan Analiz / Test Sayısı	Makale Başına Düşen Analiz / Test Sayısı	T-Testi Sayısı	ANOVA (Varyans) Sayısı	Korelasyon Analizi Sayısı	Kruskal Wallis H Sayısı	Mann Whitney U Sayısı	Regresyon Analizi Sayısı	Post-Hoc Sayısı	Faktör Analizi Sayısı	Ki-Kare Sayısı	Nitel / İçerik / Bibl. Analiz Sayısı
1997	1	1	1,0									1	
2001	1	0	0,0										
2005	4	4	1,0	1	1	1			1				
2006	2	2	1,0	1	1								
2008	1	1	1,0		1								
2009	2	4	2,0	2	2								
2010	5	11	2,2	2	2	1	2	2	1		1		
2011	3	1	0,3	1									
2012	5	6	1,2	3	2							1	
2013	2	5	2,5	2	1	1			1				
2014	7	9	1,3	3	3	2	1						
2015	11	18	1,6	7	6	3	1	1					
2016	7	5	0,7				2	1				1	1
2017	11	11	1,0	3	1	1	1	1	1		2	1	
2018	16	25	1,6	6	10	2	2	2	1	1	1		
2019	4	6	1,5	2	1		1	1	1				
2020	9	17	1,9	5	6	1	1	1	1	1	1		
2021	10	12	1,2	3	4	1	2	1					1
2022	6	9	1,5	2	2	1	1	1		1			1
2023	11	18	1,6	5	4	2	1	1	2	2			1
2024	2	1	0,5		1								
Topl.	120	166		48	48	16	15	12	9	5	5	4	4

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 10 incelendiğinde toplam 120 makalede 48 adetle en fazla t-testi ve ANOVA uygulandığı belirlenmiştir. Bunların ardından 16 adetle Korelasyon analizi ve 15 adetle Kruskal Wallis H testi gelmektedir. Elde edilen sonuçlara göre nitel araştırma yöntemlerinin çok az uygulandığı, makalelerde veri toplama yöntemi olarak anket uygulamalarının seçildiği görülmektedir. Yıllara göre makale başına düşen test veya analizler incelendiğinde ise en fazla 2,5 analiz veya test uygulanan 2013 yılı ilk sırayı almaktadır. 2024 yılı ise makale başına uygulanan test veya analiz sayısında 2001 ve 2011 yıllarının ardından son sıralarda yer almıştır.

5.11. Analizlerde Kullanılan Paket Programların Dağılımı

Muhasebe etiği alanında yapılan araştırma makalelerinde kullanılan paket programlar incelenmiş olup elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Kullanılan paket programlara göre dağılım

Makalenin Yayın Yılı	Kullanılan Toplam Paket Program Sayısı	Kullanılan SPSS Sayısı	Kullanılan LISREL Sayısı	Belirtilmeyen
1997	1			1
2005	1	1		
2006	1	1		
2009	2	2		
2010	3	2		1
2011	3	2		1
2012	4	3		1
2013	2	2		
2014	4	4		
2015	9	8		1
2016	4	3		1
2017	4	4		
2018	13	10	1	2
2019	4	3		1
2020	5	4	1	
2021	3	2		1
2022	1	1		
2023	5	5		
2024	1	1		
Toplam	70	58	2	10

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir

Tablo 11 incelendiğinde muhasebe etiği alanında 58 çalışmayla en fazla SPSS programının kullanıldığı görülmektedir. Ancak çalışmalarda hangi paket programın kullanıldığı belirtilmeyenler içerisinde de söz konusu paket programın kullanılmış olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

6. SONUÇ

Muhasebe, ortaya koyulan çıktılar ve elde edilen veriler açısından birçok alanla doğrudan ilişki içerisinde ve birbirinden etkilenen bir sistemin parçasıdır. Bu çalışmada söz konusu alanlardan etik üzerinde durulmuş olup muhasebe etiği üzerine yapılan akademik çalışmalar bibliyometrik açıdan incelenmiştir.

Muhasebe etiği alanına sayıca en fazla katkının Muhasebe Bilim Dünyası'nda yayımlanan makaleler tarafından sağlandığı, etik veya ahlak terimlerinin anahtar kelime olarak en fazla sayıda kullanıldığı, yazar unvanı açısından ise en fazla katkının Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip yazarlar tarafından sunulduğu belirlenmiştir. Tezden veya bildiriden dönüştürülen makalelerin oldukça az sayıda olduğu, çalışmaların büyük çoğunluğunun ise araştırma makalesi türünde gerçekleştirildiği görülmüştür.

TÜRMOB (Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği) tarafından muhasebe etiği alanında yapılan önemli düzenlemeler zaman içinde çeşitli aşamalarla yayınlanmıştır. Bu nedenle muhasebe etiği üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre düzenli bir dağılıma sahip olmadığı düşünülmektedir.

Tezden veya bildiriden dönüştürülen makale sayısının sınırlı olmasının, büyük ölçüde konuya ilişkin lisansüstü düzeyde yapılmış tez çalışmalarının sayıca az olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum, konunun akademik açıdan hâlâ geniş bir çalışma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle lisansüstü öğrencilerin tez konusu belirleme sürecinde muhasebe etiği konusunu da dikkate almaları önerilmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen örneklerin ise meslek mensubu ağırlıklı olduğu, ayrıca uygulanan yerleşim yeri açısından ise Antalya ilinin ilk sırayı aldığı belirlenmiştir. Muhasebe etiği konusunda yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunda veri toplamak için anket yönteminin kullanıldığı ve bu sebeple istatistiksel testlerde t-testi ve ANOVA ilk sırayı aldığı ve çok büyük oranda SPSS kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmalarda kullanılan kaynak sayısının ise yıllara göre artış eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada muhasebe etiği alanında yapılan akademik çalışmaların genel bir görünümü ortaya konulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre muhasebe etiği konusunda lisansüstü tez sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, muhasebe etiği konusunun akademik literatürde hâlâ gelişmeye açık bir alan olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, lisansüstü öğrenciler için muhasebe etiği alanı, yeni ve özgün tez konularının geliştirilebileceği verimli bir araştırma alanı sunmaktadır.

Gelecek çalışmalarda, ulusal literatüre ek olarak uluslararası çalışmaların da incelenmesi ve karşılaştırmalı analizlerle alana katkı sağlanması önerilmektedir.

Bu çalışmanın gelecekte yapılacak çalışmalara kaynak olması ve muhasebe etiği alanındaki bilincinin artırması beklenmektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI BEYANI

Araştırmacıların çalışmaya katkı oranları eşittir.

ÇATIŞMA BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

REFERENCES / KAYNAKLAR

- Ada, Ş. (2023). Muhasebede profesyonellik etik ikilemi azaltır mı? Karaman ilinde bir araştırma. *Journal of Economics and Administrative Sciences*, 24(3), 417-431. doi.org/10.37880/cumuiibf.1286836
- Akbey, K., & Koçyiğit, S. (2022). Bağımsız olarak faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının etik algılarına ilişkin bir araştırma: Ankara ili örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 20(46), 915-944. doi.org/10.35408/comuybd.1062960
- Altınbay, A. (2022). Muhasebe meslek mensuplarının etik iklim algısının iş gören performansı ve iş doyumunu ile ilişkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 26(90), 1-18.
- Arslan, H., Gökoğlan, K., & Bulut, M. (2018). Dicle üniversitesi sosyal bilimler meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe meslek etiği algıları üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 278-294. doi.org/10.17755/esosder.330372
- Atasel, O.Y., Şeker, Y. (2024). Muhasebe tarihi üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 39-49.
- Bayraktıoğlu, S. (2021). Türkiye’de ön lisans muhasebe eğitimi üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi (2004-2020). *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (91), 103-118. https://doi.org/10.25095/mufad.882769
- Bezirci, M., & Konuşkan Bayraktar, M. (2015). Dört Kutsal Kitap ve Ahilik Çerçevesinde Karşılaştırmalı Olarak Etik ve Muhasebe Meslek Mensuplarında Etik Eğitimi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 17(2), 385-412
- Buyruk Akbaba, A. N. (2018). Muhasebede Etik, Mesleki Değerler, Etik ve Tutum, IES 4 Kapsamında İnceleme. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(Özel Sayı), 762-778.
- Çıtak, F., & Başkan, T. (2020). Muhasebedeki elektronik gelişmelerin muhasebe meslek etiğine etkisi: Kırıkkale ilindeki muhasebe meslek mensuplarının bakış açısı üzerine bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(Özel Sayı), 249-270. doi.org/10.31460/mbdd.644344
- Daştan, A. (2015). Etik Eğitiminin Muhasebe Eğitimindeki Yeri ve Önemi: Türkiye Değerlendirmesi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 26(1), 281-311.
- Gül, M., & Demir, Ö. (2023). Muhasebe meslek mensuplarının etik farkındalıklarının analizi: Elazığ ilinde bir araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 35-49. doi.org/10.18506/anemon.1052583
- Güneş, M., & Yalcin, N. (2023). Muhasebe meslek mensuplarının etik ideoloji ve adalet yaklaşımı: İstanbul örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 509-523.
- Gür, E. (2018). Muhasebe Meslek Etiği. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, 8(2), 371-407. doi.org/10.31679/adamakademi.443323
- Gürbüz, C., Kıymık, H., & Bitlisli, F. (2021). Türkiye’de Muhasebe Eğitimi Konusunda Yapılan Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 24(1), 173-186. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.889078
- Karavardar, A., & Karabulut, M. (2019). Muhasebe eğitiminde etik ikilem ve etik karar alma: Giresun üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(12), 262-289. doi.org/10.26466/opus.585240/
- Karyağdı, N., & Gökoğlan, K. (2023). Muhasebe meslek etiği alanında yapılmış çalışmalara yönelik bibliyometrik analiz. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 165-175. doi.org/10.29106/fesa.1225519
- Oral, T. (2021). Türkiye’de muhasebe eğitimi alanında yayımlanmış tezlerin bibliyometrik analizi. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(11), 34-45.

Öz, M., Kazak, G., & Kazak, M. (2023). Sağlık kurumlarında muhasebe departmanlarının etik anlayışlarının iç müşterilere sundukları hizmetin kalitesi üzerindeki etkisi. *Journal of Academic Perspective on Social Studies*, 1, 13-37. doi.org/10.35344/japss.1126535

Özcan, F., & Akyel, N. (2020). Muhasebe ve finansman eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin vergi ahlakı, vergi algısı ve vergi bilinci farklılıklarının incelenmesi: Bir uygulama örneği. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 54-67. doi.org/10.33905/bseusbed.709290

Özdemir, İ., & Akpınar, S. (2022). Muhasebe Meslek Etiği Bağlamında "Balıkesir Muhasebecisi"nin İncelenmesi. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 5(2), 163-172. doi.org/10.32951/mufider.1116043

Pehlivan, A., & Koç, T. (2020). Muhasebe meslek mensuplarının etik yaklaşımları ile hileye yönelme eğilimleri arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma: Ankara örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(4), 1067-1088. doi.org/10.32709/akusosbil.777761

Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Eğitimi ve Etik Sözleşme Yapılması Hakkında Tebliğ. (27 Mart 2014). *Resmî Gazete* (28954).

Sakarya, Ş., & Kara, S. (2010). Türkiye'de Muhasebe Meslek Etiğine Yönelik Düzenlemeler ve Meslek Mensupları Tarafından Algılanması Üzerine Bir Alan Araştırması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 1, 57-72.

Sönmez, Y., & Altınışik, F. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Etik İlkelerine Uyuma Düzeylerine Yönelik Algıları. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23, 81-100. doi.org/10.31460/mbdd.836622

Şen, İ., & Gülmez, T. (2021). Muhasebe mesleğinde etiğin önemi ve muhasebe meslek mensubu adaylarının etik algılarının ölçülmesi üzerine İstanbul ilinde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 18-40. doi.org/10.20860/ijoses.959079

Şendurur, U. (2020). Muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe meslek etiği ilkelerine yönelik algı düzeylerinin ölçülmesi: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 381-393. doi.org/10.31463/aicusbed.741560

Tanç, A. (2023). Kurumsal etik değerlerin kişisel etik yargılara etkisi: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 99, 19-42. doi.org/10.25095/mufad.1312518

Tekin, M., & Kutluk, F. (2021). Muhasebe eğitiminde etik ve etik algısı: Akdeniz üniversitesi örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34, 149-164. doi.org/10.20875/makusobed.995576

Tuğay, O., & Kılıç, M. (2017). Meslek etiği ve muhasebe meslek mensuplarının etik sözleşme algısının kuramsal modeli. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 542-554. doi.org/10.20875/makusobed.360618

Yalçın, S. (2019). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin etik konusunda tutumları: Kütahya araştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 83, 147-172. doi.org/10.25095/mufad.579944

Yenisu, E., & Tanç, A. (2021). Muhasebe mesleğinde etik ilkelerin incelenmesi: Etik davranış üzerine bir model önerisi. *Erciyes Akademi*, 35(3), 1303-1323. doi.org/10.48070/erciyesakademi.972432

Yücenurşen, M., Duman, H., & Polat, Y. (2017). Muhasebe eğitimi alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin etik davranışlarının tespiti üzerine bir araştırma: Ortaköy MYO örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 20(2), 96-110. doi.org/10.29249/selcuksbmyd.308603

Zan, B. U. (2012). *Türkiye'de bilim dallarında karşılaştırmalı bibliyometrik analiz çalışması* (Basılmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.